

saaledes, at Forældre, der vare stillede saaledes, at de ikke kunde affe den Tjertieneste, som Børnene kunde staffe dem ved deres Arbejde, fik saa megen Understøttelse, at de ikke vare nødte til at lade Børnene forsømme Skolen for at arbejde for dem. Jeg tror, at det vil være Noget, som vilde virke særdeles gavnlig, derved vilde fattige Forældres Børn langt bedre, end det nu er Tilfældet, kunne komme til deres Ret. — Der kan være enkelte Ting, som jeg kan indvende mod Lovforslaget f. Ex. Mulktningen, som den er foreslaaet her. Jeg vilde hellere ønske, at vi bleve ved det Gamle, ved disse Smaamulfter, som ere en vis ubehagelig Raamindelse (En Stemme: Ubehagelig?). Der er vistnok Ingen, der betragter Mulfter som noget i og for sig Behageligt, og jeg tror ogsaa, at de fleste Præster og Skolekommissioner helst ville være fri for at mulftere. Jeg er i det heldige Tilfælde, at jeg bor i et lille velhavende Sogn hvor jeg aldrig har været nødt til at mulftere; i de 6 Aar, jeg har været der, har der ikke været mulfteret en eneste Gang, der har det i Reglen været nok, naar enten Præsten eller Skolelæreren er gaaet til Forældrene og have rettet en lille venlig Advarsel til dem, saa have de ladet Børnene gaa i Skole. Der kan imidlertid være mange store Pastorater, hvor Mulktningen er en Nødvendighed, for at Forældrene ikke skulle lade Børnene forsømme Skolen, hvor den er nødvendig for at forstaae Børnene den Ret, der tilkommer dem: at faae en ordentlig Undervisning. Jeg synes dog ikke, at man saaledes skal lade Forseelsen begaaes i flere Maaned, inden man slaar til. Jeg veed nok, at der skal være enkelte Skoler, hvor Afbankningen finder Sted hver Lørdag for de Forseelser, der begaaes i Ugens Løb, men jeg tror ikke, at det er et ganske rigtigt pædagogisk Princip; et lignende Princip er det, man vil indføre her. Jeg vil, som sagt, foretrække at blive ved det gamle Mulktningssystem; det kan være, at Mulfterne burde sættes lidt høiere, men jeg tror ikke, at man skal lade Forseelserne opsummere sig i flere Maaned, inden Straffen kommer. — Jeg vil dernæst gjøre en Bemærkning med Hensyn til Udskrivningen i 13 Aars Alderen. Da denne Bestemmelse i sin Tid blev given, havde den vistnok et meget humant Formaal, man vilde nemlig give de Forældre, som ikke havde Raad til at have deres Børn hjemme, Leilighed til at faae disse ud at tjene, for derved at lette Forældrenes Byrder; men det havde vistnok været ønskeligt, om man den Gang havde fastsat, at der til at udskrives i 13 Aars Alderen ikke alene behøvedes, at Børnene havde de Kundskaber, som kunde kræves, men tillige, at deres Forældre vare uformuende; jeg ser nemlig ingen Grund til, at rige og velhavende Forældre skulle kunne faae deres Børn udskrivne med 13 Aars Alderen. Det er Synd for Børnene og ingen Belgjerning mod Forældrene. Det burde i

det Mindste forandres saaledes, at der blev givet en Alders-Dispensation i Lighed med, naar En skal konfirmeres forend det 14 Aar, saaledes at der til denne Alders-Dispensation stilles ikke alene Forordringer om Kundskaber, men ogsaa at Forældrene ere uformuende. Men helst kunde jeg rigtig nok ønske, at hele Paragrafen faldt bort, dog under den Betingelse, at der saa blev ydet Forældrene en Hjælp, saa at de uden at lide ved, at de ikke kunde sende deres Børn ud at tjene, kunde holde dem i Skole. — Jeg kommer nu til Tilsynet. Jeg kan ikke være enig med den sidste ærede Læser i hans Udtalelser om Tilsynet. Jeg tror, at det Tilsyn, vi have, for det Første er et billigt Tilsyn, for det Andet et humant Tilsyn og for det Tredie et ret kyndigt Tilsyn, og jeg tror, at, naar Skolen ikke har naaet det Standpunkt, som kunde ønskes, ligger det ikke i, at Tilsynet har været daarligt, men i andre Forhold og Omstændigheder, som jeg her har nævnt. Jeg tror, at det vilde være gavnligt, om man sparede disse mange Penge, som her kræves til Tilsyn, og brugte dem paa andre Punkter, hvor Pengene vare mere nødvendige; men vil man endelig have dette Tilsyn med disse mange Inspektører, saa synes jeg kun, der burde være noget nærmere Bestemmelser om, hvorledes Tilsynet skulde være stillet lige overfor Religionsundervisningen. Det er nemlig ikke ganske klart udtalt i Lovforslaget, om Inspektørerne skulle have Tilsyn ogsaa med Religionsundervisningen, eller om denne skal være underdragen Inspektørernes Tilsyn, og kun være undergivet Biskoppernes. Jeg vil gjerne tro, at Inspektørerne ogsaa skulle have Tilsyn med Religionsundervisningen, skjøndt det ikke er klart, men det forekommer mig dog, at Religionsundervisningen vil komme til at indtage en noget underordnet Plads. Jeg er bange for, det vil udvikle sig saaledes, at Inspektørerne tænke: Naar Biskoppen skal have Tilsyn med Religionsundervisningen, saa behøve vi ikke nærmere at tilse den, og at det saa, skjøndt det ikke har været Meningen med Lovforslaget, alligevel vil gaa saaledes, at det kun er Biskopperne, der have Tilsyn med Religionsundervisningen, og derved vil jo denne komme bort fra hele den øvrige Undervisning og komme til at indtage en anden Plads. Det er aldeles mennefeligt, om Lærerne mange Steder ville forsømme Religionsundervisningen, naar de slet ikke ere afhængige af Biskopperne, men kun af Skoleinspektørerne. Det er ganske naturligt, at, naar den Tid nærmer sig, at Bisittats af Inspektøren skal finde Sted, Lærerne da tænke: Med Hensyn til de og de Sag skulle vi sørge for, at vi kunne bestaa, og at Skolen kan staa paa et ordentligt Standpunkt; derimod lægges der ikke nogen Vægt paa Religionsundervisningen, den lægges vi foreløbig til Side, indtil Bisittatsen er overstaaet. Det er ganske naturligt og mennefeligt, og jeg udtaler derved slet ikke nogen Bebrei-